

ऽनन्तरमसुराः रोहिणमित्येतन्नामकं रोहिणस्य साधनमग्निं चिक्रे व्यत्ययेनैकवचनं चिकिरे चितवत्तः ॥१३॥ स इन्द्रो ब्राह्मणो भूवा (!) असुरहितं ब्रुवाण एव (!) एकामिष्टकां प्रवध्य गृहीत्वा ॥१४॥ आववर्ह उद्ययाम तस्मात्स्थानादचालयत् वृद्ध उद्यमने । सोऽग्निर्यवत्ससाद (!) विशीर्णो बभूव । व्यवसेदुः (!) व्यावत्सन्ना (!) शिथिला बभूवुः ॥१६॥ (उपेतर्सेत्) स्वीकुर्यात् ॥१७॥ तस्मादेव कारणात्सूर्यात्मकऽएव तेजस्विनि नक्षत्रे आधानं स्यात् । अनपराद्धं तेजोवियोगलक्षणापराधरहितम् ॥१९॥२॥१॥

अथाधानस्य वसन्ताद्यृतुविध्यर्थं (°तावृ° Cod.) ऋवादीनां देवपित्रात्मना द्वेधा विभागमाह वसन्त इति ॥१॥ य एवमृतूनां देववं पितृवं च विद्वांस्तानृतून् देवाः पितर इति ह्वयति व्यवहरेत् अस्याह्वातुः देवह्वयं देवाह्वानं प्रति देवा आगच्छन्ति आगताश्च ते स्वसम्बद्धे कर्मणि एनमवन्ति ॥२॥ स सूर्यः ॥३॥ एवमयनविशेषमृतुविशेषं चाभिधाय पक्षान्तरं वक्तुं सर्वेषामप्यृतूनां पापसम्बन्धराहित्यमाह ते वाऽइति । न श्वःश्चमुपासीत श्वः कर्वाणीत्येवं कालान्तरप्रतीक्षां न कुर्यात् ॥१॥३॥१॥

अग्न्याधेयात्पूर्वस्मिन्नुपवसथदिवसे कर्तव्यं व्रतमुपदिशति यदिति । see १, १, १, ७. ८. ॥१॥ उपवसथदिवसस्य रात्रौ गार्हपत्यागारे कस्यचिदज्ञस्य बन्धनं कार्यमित्येकेषां मतम् । अग्निना सह प्रज्ञापतिमुखज्ञातवादज्ञ आग्नेयः । तथा च का° ४, ८, १. २. ॥३॥ चातुष्प्राश्यं चतुर्भिर्धुर्युब्रह्मादिभिर्हविर्भिः प्राशितव्यम् । स्यन्द[प्र]स्रवणे ॥४॥ सर्पिरासिच्यतेऽस्मिन्निति सर्पिरासेचनं धृतधारणार्थमोदनं (वृत° Cod.) निम्नं कृतेत्यर्थः । समिक्ब्दयुक्ताभिर्घृतशब्दयुक्ताभिश्चेत्यर्थः ताश्च का° उदाज्ञहार [४. ८. ५.] । शमोगर्भो योऽश्वत्थस्तत्रस्थो योऽग्निः तमेतेनाश्वत्थसमिदाधानेन प्राप्तुम इति ब्रुवाणाः । तस्मात् समिदाधानार्थं एवौदनो न प्राशनार्थं इति तत् प्राशनं नादरणीयम् ॥५॥ तस्यां रात्रौ यजमानस्य ज्ञागारणं विधत्तेऽथ ज्ञाग्रतीति व्यत्ययेन ब्रह्मवचनं ज्ञागर्तीत्यर्थः । सदेवतरः अतिशयेन देवसहितः ॥६॥ ब्रह्मणः सम्बन्धि यद्ब्रह्म तेनाधानं कार्यम् ॥१०॥ भूर्भुव इति द्वाभ्यामेव व्याहृतिभ्यां गार्हपत्यमादध्यात् तिसृभिरपि व्याहृतिभिर्गार्हपत्याधाने आहवनीयाधानस्य मन्त्रो न स्यात् अतः सुवरिति द्वे अक्षरे परिशेषयेत् । आहवनीयाधाने तिसृणां व्याहृतोनां विनियोगमाह सर्वैरिति ॥१४॥ अग्निमन्थनसमये तस्य पुरस्तादश्वस्याधारणं विधित्सुरितिहासं दर्शयति देवानिति ॥१५॥ पूर्वे वयसि वहतीति पूर्ववाद् [पूर्ववयस्कः] ॥१७॥ आहवनीयदेशं प्रत्यग्रेर्हरणसमयेऽश्वस्यापि पुरस्तान्नयनं विधत्ते तमिति ॥१८॥ हरणे विशेषमाह तमिति यथैनं यजमानमेषोऽग्निः प्रत्यङ् उपाचरेत् अभिमुखमुपावर्तेत तमग्निं तथैव हरेयुः आहवनीयायतनस्य पूर्वभागं प्रापयेयुरित्यर्थः । सोऽग्निर्यस्माद्यजमानात्पराङ्मुखो भवति तर्ह्यस्माद्यज्ञोऽपि पराङ्मुख एव भवति तत्र तथा सति यः कश्चिद्दृष्ट्य एनं यजमानमनु व्याहरेत् किमिति यज्ञोऽस्मात्पराङ्भूदिति स यजमानस्तथैव भवितुमोश्चरः स्यात् ॥१९॥ एवमग्रेर्हरणप्रकारं प्रतिपाद्यानन्तरकर्तव्यतामाहयेति आहवनीयायतने सम्भारान्निधाय दक्षिणपूर्वपादेनाश्वमाक्रमयति । आवर्तयति आवृत्य स्थापयति । see का° ४. १. १४. ॥२३॥ आहृतस्याग्रेराधानं विधत्ते तमिति आहवनीयायतने यदश्वस्य पदं तस्मिंस्तमग्निं मन्त्रेण स्थापयति ॥२४॥ अग्रे प्रथममश्वस्य पदमग्निना तूष्णीमुपस्पृशति तमग्निमुद्यम्य पुनरप्युपस्पृशति एवं द्विरुपस्पृश्य तृतीयेनोपस्पृश-